

"Acaba Őu zaman ve dehrin Őikâyetinden Sâni-i Zülcelâlin sanat-ı bedîine itiraz çıkmaz mı?" sorusu ile cevabını açar mısınız?

"S - Acaba Őu zaman ve dehrin Őikâyetinden Sâni-i Zülcelâlin sanat-ı bedîine itiraz çıkmaz mı?"

"C - Hayır, asla! Belki mânâsı Őudur: GÛya Őikâyetçi der ki: İstedğim emir ve arzu ettiğim Őey ve teşehhî ettiğim hal ise, hikmet-i ezeliyenin düsturu ile tanzim olunan âlemin mahiyeti müstaid ve inayet-i ezeliyenin pergârıyla nakşolunan feleğin kanunu müsait ve meŐîet-i ezeliyenin matbaasında tab olunan zamanın tabiatı muvafık ve mesâlih-i umumiyeiy tesis eden hikmet-i İlâhî razı değillerdir ki, Őu âlem-i imkân, Feyyaz-ı Mutlakın yed-i kudretinden Őu ukulümüzün hendesesiyle ve tehevüsümüzün iŐtahıyla istediğimiz semeratı koparsın. Verse de tutamaz, düşse de kaldıramaz. Evet, bir Őahsın tehevüsü için büyük bir dâire-i muhîtay hareket-i mühimmesinden durdurmaz."(1)

Bir insanın kendi istediği Őey ve iŐtahla beklediği hâl ile Allah'ın ezeli hikmet prensibinin düzenlediği alem örtüşmeyebilir. Yani Allah'ın hikmeti gereği getirdiği alemdeki bir hâl ile insanın beklentisi aynı olmayabilir. İŐte insan bu beklentisinin gerçekteşmemesinden dolayı sızlanır ve Őikayet eder.

Dięer bir ifade ile Allah'ın ezeli ihsanın pergeli ile çizilen kâinat kanunu ile insanın iyi bir niyet ile kendi cüzi bakışına göre çizdiği alem kanunu arasında bir uyuşmazlık olabilir.

Mesela, bir Müslüman İslam aleminin miskinliği ve geri kalmışlığının gitmesini arzu eder, Allah'tan Őiddetle talep eder. Ama Allah, insanın bilemeyeceği binlerce gizli hikmetinin gereği olarak bu hâlin devamına hükmedebilir. O zaman Müslüman kendi kendine acizlenip Őikayete başlar.

Yani özet olarak, kâinat çarkları ve alemlerin düzeni, insanların basit ve ihatasız iŐtah ve heveslerine göre işleiyor. Bu hayır noktasında da böyledir Őer noktasında da böyledir. Allah iş ve icraatlarını planlarken insanların iŐtah ve hevesini esas almıyor, ancak kendi ezeli ve ebedi isimlerinin bizce gizli hikmetlerini esas alıyor. İnsan arzu ve hevesleri ile Allah'ın ezeli hikmetlerini tesiri altına alamaz.

Mesela, biz Őimdi İsrail kâfiri karşısında Filistinli Müslüman kardeşlerimizin galip gelmesini Őiddetle arzuluyoruz. Ama hal-i alem ve Allah'ın bizce bilinmeyen hikmetleri tersine izin veriyor. Bizde bu durumdan Őikayet edip duruyoruz. Bu Őikayet ve isyan tevekküle zıt bir hâl olmadığı için, bu durumdan Allah'ın icraatlarını beğenmemek veya itiraz manası çıkmaz.

Allah'ın hesabı ile insanın hesabı ne zaman örtüşür ise, o zaman matlup aynı ile verilir. İnsanın iyi niyet ile talebinde ısrar etmesi, Sâni-i Zülcelâlin sanat-ı bedîine itiraz anlamı taşımaz.

(1) bk. [Münazarat, Sualler ve Cevaplar.](#)